

Parlement

I. De wetgevende bevoegdheid van de Kamers in een periode van lopende zaken

1. Strikt genomen slaat het begrip “lopende zaken” op de actie van de regering. Zodra de eerste minister zijn ontslag aan de Koning heeft aangeboden, kan die immers niet meer politiek gesanctioneerd worden door de Kamer. Het begrip “lopende zaken” begrenst dus in de eerste plaats de bevoegdheden van de regering, niet die van de wetgevende kamers. In de praktijk heeft het feit dat de bevoegdheden van de regering beperkt zijn, natuurlijk een impact op de bevoegdheden van de wetgevende kamers. Nu eens omdat de wetgevende kamers bepaalde bevoegdheden delen met de regering (denk bijvoorbeeld aan het initiatiefrecht in wetgevende zaken), dan weer omdat bepaalde bevoegdheden bij gebrek aan ultieme politieke sanctie eerder theoretisch worden (denk bijvoorbeeld aan het interpellatierecht).

2. Er is eensgezindheid in de rechtsleer om te stellen dat zodra de Kamers zijn samengesteld, de parlementsleden hun wetgevend initiatiefrecht ten volle kunnen uitoefenen. Ook de parlementaire praktijk bevestigt die opvatting¹. Zodra de Kamer is geïnstalleerd kunnen de leden die de eed hebben afgelegd dus wetsvoorstellen en amendementen indienen.

Hoewel dat volgens sommige auteurs eigenlijk niet nodig is (zie het derde standpunt, *infra*, nr. 3), stelt de regering zich bij het uitoefenen van haar initiatiefrecht in de praktijk erg terughoudend op. Wanneer zij een wetgevend initiatief noodzakelijk acht, tracht zij systematisch aan te tonen dat dat binnen de “lopende zaken” past². Dat doet echter niets af aan de vaststelling dat de regering zowel in het verleden als bij het begin van de huidige zittingsperiode 2007-2011 ont-

werpen heeft ingediend in een periode van lopende zaken³.

Aangezien de hoogdringendheid een van de criteria is die in aanmerking kunnen worden genomen bij het bepalen van wat een “lopende zaak” is, is het op zich niet verwonderlijk dat de regering in een periode van lopende zaken de spoedbehandeling vraagt voor haar ontwerpen. De enige keer dat zulks totnogtoe is gebeurd, weigerde de parlementaire overlegcommissie echter de termijnen van de Senaat in te korten⁴.

3. De vraag die steeds weerkeert is of de parlementaire fase van de wetgevende procedure volledig kan worden afgerond in de periode van lopende zaken die volgt op de verkiezingen. De rechtsleer is over deze vraag verdeeld.

Volgens een *eerste standpunt*⁵ komt het de wetgevende assemblees niet toe tijdens een periode van lopende zaken een wetsvoorstel goed te keuren⁶. Een bespreking in commissie is mogelijk, maar een eindstemming in plenum is uitgesloten. Zoniet zou men immers afbreuk doen aan het door de Grondwet gewaarborgde amenderingsrecht van de regering als derde tak van de wetgevende macht. Dit standpunt is destijds gevolgd door de Conferentie van voorzitters d.d. 10 maart 1988⁷ maar is intussen door de parlementaire praktijk achterhaald.

- (1) M. VAN DER HULST en A. VANDER STICHELE, “Het Parlement en de lopende zaken”, *T.B.P.* 1993, 3-15.
- (2) Zie bijvoorbeeld Verslag-Bonte over het wetsontwerp tot bepaling van de drempel van toepassing voor de instelling of de vernieuwing van de vertegenwoordigers van het personeel in de ondernemingsraden ter gelegenheid van de sociale verkiezingen van het jaar 2008 (*Parl. St. Kamer* 2007-2008, nr. 52-167/3, 3).

- (3) Vele van die ontwerpen hadden betrekking op de financiering, de voorlopige kredieten of het legercontingent, maar er waren ook ontwerpen van materiële wet; zie bijvoorbeeld het ontwerp betreffende de huurcontracten (*Parl. St. Kamer* 1981-1982, nr. 12/1) of, meer recentelijk, het wetsontwerp tot bepaling van de drempel van toepassing voor de instelling of de vernieuwing van de vertegenwoordigers van het personeel in de ondernemingsraden ter gelegenheid van de sociale verkiezingen van het jaar 2008 (*Parl. St. Kamer B.Z.* 2007, nr. 52-167/1).
- (4) *Parl. St. Kamer* 2007-2008, nr. 52-82/1.
- (5) M. VAN DER HULST en A. VANDER STICHELE, *l.c.*, 4; in dezelfde zin G. CEREXHE, “La compétence des Chambres nouvellement élues entre leur installation et la formation du gouvernement”, *A.P.T.* 1994, 15.
- (6) Met uitzondering van dringende wetsontwerpen van het type voorlopige twaalfden.
- (7) *Parl. St. Kamer B.Z.* 1992, nr. 15/2, 2-3.

2007

4

Volgens een *tweede standpunt* “kan het wetgevend werk, zelfs zonder een regering met volheid van bevoegdheid, binnen de muren van het Parlement worden aangevangen, uitgewerkt en voltooid”⁸. Zoals een regering geen gebruik van haar initiatiefrecht hoeft te maken, hoeft ze ook haar amenderingsrecht niet uit te oefenen. Wetsvoorstellen kunnen in die logica dus in beide assemblees worden goedgekeurd.

Volgens een *derde standpunt* “is de theorie van de lopende zaken niet van toepassing in aangelegenheden waarbij bevoegdheden door de Koning en de Kamers gezamenlijk worden uitgeoefend”⁹. Volgens deze opvatting kan niet alleen het wetgevingsproces in de wetgevende kamers worden voltooid, maar kan de regering ook al haar wetgevende bevoegdheden blijven uitoefenen. Een initiatief van de regering kan immers slechts wet worden als het door beide Kamers is goedgekeurd. “De theorie van de lopende zaken strekt ertoe de prerogatieven van het Parlement te beschermen, van dat doel mag ze niet worden afgewend. Het Parlement heeft nu eenmaal het laatste woord. Dat heeft tot gevolg dat de verkozen Kamers, geval per geval, voor de aangelegenheden die zij van belang achten, kunnen beslissen of de wetgevende macht verder wordt uitgeoefend”¹⁰. De Kamercommissie voor de Herziening van de Grondwet heeft zich middels enkele nuances¹¹ bij deze derde zienswijze aangesloten in haar door de plenaire vergadering van 19 juli 1993 goedgekeurde conclusies. Deze zienswijze is recentelijk ook in de praktijk bevestigd, nu de plenaire vergadering van de Kamer van volksvertegenwoordigers zowel een wetsontwerp¹² als een wetsvoorstel¹³ heeft goedgekeurd terwijl de regering nog ontslagnemend was.

4. De vraag of de Koning een in de periode van lopende zaken aangenomen wetsontwerp kan bekrachtigen, ten slotte, zal verschillend worden beantwoord naarmate men voor deze of gene van de bovenstaande drie theorieën kiest: volgens het eerste standpunt zou de Koning alleen dringende wetsontwerpen kunnen bekrachtigen, volgens het tweede kan hij ontwerpen bekrachtigen waarvoor hij volgens de theorie van de lopende zaken bevoegd is en volgens het derde kan hij eender welk ontwerp bekrachtigen dat door de wetgevende kamers zou zijn goedgekeurd.

Vast staat dat de Koning (men leze: de ontslagnemende regering) zeker niet verplicht is de ontwerpen te bekrachtigen en af te kondigen die de wetgevende kamers in een periode van lopende zaken zouden hebben aangenomen¹⁴ en dat Hij dat in het verleden steeds heeft vermeden. De bekrachtiging en afkondiging van twee ontwerpen door de ontslagnemende regering-Verhofstadt lijkt er dan ook op te wijzen dat het derde standpunt met betrekking tot de wetgevende bevoegdheid in een periode van lopende zaken (*supra*, nr. 3) steeds meer gezag lijkt te winnen¹⁵.

II. Een ontslagnemend minister dient wetsvoorstellen in

1. Na de federale verkiezingen van 10 juni 2007 biedt de eerste minister op 11 juni 2007 het ontslag van de regering aan de Koning aan. De bevoegdheden van de ontslagnemende regering worden, tot het aantreden van een nieuwe bestuursploeg, beperkt tot de lopende zaken.

(8) F. DELPEREE in Verslag-Landuyt, *Parl. St. Kamer* 1992-93, nr. 966/1, 11.

(9) M. UYTENDAELE in Verslag-Landuyt, *Parl. St. Kamer* 1992-93, nr. 996/1, 19.

(10) P. VAN ORSHOVEN in Verslag-Landuyt, *Parl. St. Kamer* 1992-93, nr. 996/1, 5.

(11) Bijvoorbeeld i.v.m. de impact op de alarmbelprocedure.

(12) Wetsontwerp tot bepaling van de drempel van toepassing voor de instelling of de vernieuwing van de vertegenwoordigers van het personeel in de ondernemingsraden ter gelegenheid van de sociale verkiezingen van het jaar 2008 (*Parl. St. Kamer* 2007-2008, nr. 52-167/4), aangenomen tijdens de plenaire vergadering van 18 oktober 2007.

(13) Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 8 juni 2006 houdende regeling van economische en individuele activiteiten met wapens teneinde de termijn voor de afgifte van wapenbezit te verlengen (*Parl. St. Kamer* 2007-2008, nr. 52-29/4), eveneens aangenomen tijdens de plenaire vergadering van 18 oktober 2007.

(14) “Op de vraag of de regering al dan niet verplicht is om een aangenomen tekst te laten bekrachtigen (kan) geen afdoend juridisch antwoord worden gegeven. De demissionaire regering zal haar beslissing immers zo goed als altijd op politieke gronden steunen en het Parlement ontbeert elke sanctiemogelijkheid aangezien de regering toch niet meer ten val kan worden gebracht” (Verslag-Landuyt, *Parl. St. Kamer* 1992-93, nr. 996/1, 37-38).

(15) Wet tot bepaling van de drempel van toepassing voor de instelling of de vernieuwing van de vertegenwoordigers van het personeel in de ondernemingsraden ter gelegenheid van de sociale verkiezingen van het jaar 2008, *B.S.* 28 november 2007.

Wet tot wijziging van de wet van 8 juni 2006 houdende regeling van economische en individuele activiteiten met wapens teneinde de termijn voor de afgifte van wapenbezit te verlengen, *B.S.* 31 december 2007.